

Bruxelles, den 24.3.2021
COM(2021) 142 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

EU-strategi om barnets rettigheder

DA

DA

Vi har brug for en strategi, der inkluderer alle børn, og som hjælper børn i sårbare situationer, og vi har brug for en strategi, der fremmer og understøtter vores ret til at deltage i beslutninger, som påvirker os. Intet, som besluttet for børn, bør besluttet uden børn. Det er på tide, at det bliver normen at inddrage børn.

(Børns konklusioner, 13. europæiske forum for børns rettigheder, 2020).

Indledning

Børns rettigheder er menneskerettigheder. Alle børn i Europa og i resten af verden bør nyde samme rettigheder og kunne leve uden forskelsbehandling, bebrejdelser eller intimidering af nogen art.

Dette er et socialt, moralsk og menneskeligt grundvilkår, der skal gælde for børn – som tegner sig for næsten hver femte indbygger i EU¹ og hver tredje i verden² – og for samfundet generelt. Det handler om at sikre, at børn kan udnytte deres potentiale og spille en ledende rolle i samfundet — hvad enten det drejer sig om at kæmpe for retfærdighed og lighed, styrke demokratiet eller fremme den grønne og den digitale omstilling.

Dette er grunden til, at **beskyttelse og fremme af børns rettigheder er et centralt mål for Den Europæiske Unions** arbejde hjemme og ude³. Det er nedfældet i EU's charter om grundlæggende rettigheder⁴, som garanterer, at børns rettigheder beskyttes ved gennemførelse af EU-retten. Det går på tværs af alle politikområder og udgør en del af Europa-Kommissionens centrale mål som fastsat i formand Ursula von der Leyens politiske retningslinjer⁵.

Det **overordnede mål med strategien er at skabe det bedst mulige liv for børn i Den Europæiske Union og resten af verden.** Den afspejler børns rettigheder og rolle i vores samfund. Børn inspirerer og går forrest, når det gælder om at skabe opmærksomhed om natur- og klimakriser, forskelsbehandling og uretfærdigheder. De er både borgere og beslutningstagere i dag, men også fremtidens beslutningstagere. Med strategien skal vi opfylde vores fælles ansvar for at stå sammen om at respektere, beskytte og opfylde alle børns rettigheder og sammen med børn opbygge sundere, stærkere, mere retfærdige og lige samfund for alle.

FN's konvention om barnets rettigheder⁶ (børnekonventionen), som alle EU's medlemsstater har ratificeret, er fortsat styrende for vores indsats på området. Mere end 30 år efter dens ikrafttræden er der gjort betydelige fremskridt, og børn anerkendes i stigende grad som personer med egne rettigheder.

I konventionen anerkendes alle børns ret til at få den bedst mulige start i livet, til at vokse op glade og sunde og til at udvikle deres fulde potentiale. Dette omfatter retten til at leve på en ren og sund planet, vokse op i et beskyttende og omsorgsfuldt miljø, slappe af, lege og nyde

¹ Ved et barn forstås en person under 18 år. Befolkningsoplysninger. [[yth_demo_010](#)], [[yth_demo_020](#)], Eurostat, 2020.

² Demografi. [State of the World's Children 2019 Statistical Tables, UNICEF](#).

³ Artikel 3, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union fastsætter, at EU skal fremme beskyttelsen af børns rettigheder. Artikel 3, stk. 5, fastsætter, at Unionen i forbindelserne med den øvrige verden bidrager til beskyttelse af menneskerettighederne, især børns rettigheder.

⁴ [EU's charter om grundlæggende rettigheder](#), 2012/C 326/02.

⁵ [En mere ambitiøs Union. Min dagsorden for Europa. Af kandidat til posten som formand for Europa-Kommissionen Ursula von der Leyen. Politiske retningslinjer for den næste Europa-Kommission \(2019-2024\)](#).

⁶ [FN's børnekonvention](#), 1989.

kulturelle og kunstneriske aktiviteter samt nyde og respektere naturen. Familier og samfund skal også have den nødvendige støtte til, at de kan sikre børns trivsel og udvikling.

Aldrig før har børn i EU nydt de rettigheder, muligheder og den sikkerhed, som de har i dag. Dette skyldes blandt andet EU's politiske tiltag, lovgivning og finansiering i løbet af det seneste årti i samarbejde med medlemsstaterne. I de seneste årtier har Kommissionen fremsat vigtige forslag, der handler om at tackle handel med børn, seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af børn, problemer med savnede børn og fremme af mere børnevenlige retssystemer. Vi har udviklet og indarbejdet bestemmelser, der tilgodeser børn, i politikker og lovgivning vedrørende asyl og migration. Vi har gjort en ekstra indsats for at gøre internettet mere sikkert for børn og kæmper fortsat mod fattigdom og social udstødelse. De reviderede EU-retningslinjer for fremme og beskyttelse af børns rettigheder fra 2017 var en milepæl for børns rettigheder globalt sammen med de mange humanitære programmer og udviklingsprogrammer, der fremmer retten til sundhed og uddannelse. Disse initiativer har i høj grad forbedret livet for børn i EU og den konkrete opfyldelse af deres rettigheder.

Det er fremskridt, der er kæmpet hårdt for, men som ikke bør tages for givet. Det er nu på tide at bygge videre på resultaterne, tackle vedvarende og nye udfordringer og udarbejde en omfattende strategi for, hvordan børns rettigheder kan beskyttes og fremmes i en verden i konstant forandring.

Alt for mange børn oplever stadig, at deres rettigheder regelmæssigt tilsidesættes i alvorlig grad. Børn er stadig ofre for forskellige former for vold, de udsættes for samfundsøkonomisk udelukkelse og forskelsbehandling, især på grund af køn, seksuel orientering, race, etnisk oprindelse, religion, tro eller handicap – eller som følge af, at deres forældre udsættes herfor. Der lyttes ikke tilstrækkeligt til børns bekymringer, og der tages ofte ikke nok hensyn til deres synspunkter i sager, der har betydning for dem.

Udover at covid-19-pandemien har gjort de eksisterende problemer og uligheder værre, har den også skabt nye. Børn er i højere grad blevet udsat for mere vold hjemme, misbrug og udnyttelse på nettet og internetmobning⁷, og der er blevet delt mere materiale på nettet, som viser seksuelt misbrug af børn⁸. Procedurer vedrørende f.eks. asyl eller familiesammenføring er blevet forsinket. Omlægningen til fjernundervisning har i særlig høj grad ramt meget små børn, børn med særlige behov og børn, der lever i fattigdom, i marginaliserede befolkningsgrupper, som f.eks. romabørn, og i fjerntliggende områder og landdistrikter, som ikke har internetforbindelse eller IT-udstyr. Mange børn har måttet undvære deres mest næringsrige daglige måltid og adgang til de tjenester, skoler tilbyder. Pandemien har også påvirket børns mentale sundhed, og der er konstateret en stigning i angst, stress og ensomhed. Mange har ikke kunnet deltage i sportsaktiviteter, fritidsaktiviteter eller kunstneriske og kulturelle aktiviteter, som er vigtige for deres udvikling og trivsel.

EU har brug for en ny vidtgående strategi, der afspejler de nye realiteter og konstante udfordringer. Kommissionen er med vedtagelsen af denne første vidtgående strategi for børns rettigheder villig til at sætte børn og deres tarv i centrum for EU's politikker gennem sine interne og eksterne foranstaltninger og i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Strategien skal samle al ny og gældende EU-lovgivning samt alle EU-politikker og EU-finansieringsinstrumenter inden for én omfattende ramme.

---

⁷ [How children \(10-18\) experienced online risks during the COVID-19 lockdown in spring 2020](#), JRC, Europa-Kommission, 2020.

⁸ [Exploiting Isolation: Offenders and victims of online child sexual abuse during the COVID-19 pandemic](#), Europol, 2020.

Der foreslås en række målrettede tiltag på tværs af **seks tematiske områder**, som hver især fastlægger prioriteterne for EU's indsats i de kommende år. Dette vil blive suppleret med en bedre **integrering af børns rettigheder** i alle relevante EU-politikker. Der tages behørigt hensyn til de særlige behov, som kendetegner bestemte grupper af børn, bl.a. børn, der befinder sig i situationer, der er vanskelige på flere måder, eller dem, som udsættes for forskellige former for forskelsbehandling, som griber ind i hinanden.

Strategien bygger på Kommissionens tidligere meddelelser om barnets rettigheder⁹ og på gældende regelsæt og politikker¹⁰. Den bidrager også til at opfylde målene i den europæiske søjle for sociale rettigheder¹¹. Strategien er forankret i FN's konvention om barnets rettigheder (børnekonventionen) og de tre valgfrie protokoller hertil samt FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (handicapkonventionen)¹², og den skal bidrage til at opfylde FN's verdensmål for bæredygtig udvikling¹³. Den har også forbindelse til Europarådets standarder for børns rettigheder og til dets strategi for barnets rettigheder (2016-2021)¹⁴.

Der trækkes i strategien på de væsentlige bidrag, der i den forberedende fase er indhentet fra Europa-Parlamentet¹⁵, medlemsstaterne, organisationer, der forsvare børns rettigheder, og andre interessenter og enkeltpersoner, bl.a. ved en åben offentlig høring¹⁶, og fra det europæiske forum for børns rettigheder i 2020¹⁷.

Strategien er udarbejdet **for børn og sammen med børn**. De **synspunkter og forslag, som over 10 000 børn har fremsat**, er taget med i betragtning ved udarbejdelse af strategien¹⁸. Børn har også været med til at udarbejde den børnevenlige version¹⁹. Dette markerer et nyt kapitel og et vigtigt skridt for EU i retning af en reel inddragelse af børn i beslutningsprocesserne.

1. Deltagelse i det politiske og demokratiske liv: EU sørger for, at børn kan være aktive borgere og medlemmer af demokratiske samfund

"Hvis ikke os, hvem så?" (16-årig dreng på det 13. europæiske forum for børns rettigheder, 2020)

Synet af unge i gaderne rundt om i verden, der slås for klimaet eller børns menneskerettigheder,²⁰ viser os, at børn er aktive borgere og **en drivkraft bag forandring**.

⁹ [Mod en EU-strategi for børns rettigheder](#) (KOM(2006) 367) og [en EU-dagsorden for børns rettigheder](#) (KOM(2011) 60).

¹⁰ Se bilag 2 – Gældende EU-ret og politiske retningslinjer om børns rettigheder.

¹¹ [De 20 principper i den europæiske søjle for sociale rettigheder](#).

¹² [FN's konvention om rettigheder for personer med handicap](#), 2006.

¹³ [FN's verdensmål for bæredygtig udvikling: en 2030-dagsorden](#). Se bilag 1: Sammenlignende tabel med angivelse af de relevante rettigheder i EU's charter om grundlæggende rettigheder, FN's konvention om børns rettigheder og målene i FN's verdensmål for bæredygtig udvikling, som beskyttes og fremmes i strategiens forskellige dele.

¹⁴ [Council of Europe Strategy for the Rights of the Child](#) (2016-2021). Europarådet er også i færd med at udarbejde den kommende strategiske ramme for perioden 2022-2027.

¹⁵ Europa-Parlamentets [beslutning af 26. november 2019 om børns rettigheder i anledning af 30-året for FN's konvention om barnets rettigheder](#) (2019/2876(RSP)) – [Europa-Parlamentets beslutning af 11. marts 2021 om børns rettigheder i lyset af EU-strategien for børns rettigheder](#) (2021/2523(RSP)).

¹⁶ [Summary report of the open public consultation to the EU Strategy on the Rights of the Child](#), 2021.

¹⁷ [13. europæiske forum for børns rettigheder](#), 2020.

¹⁸ UNICEF, Eurochild, Save the Children, Child Fund Alliance, World Vision: [Our Europe, Our Rights, Our Future](#). - SOS Children's Villages høring af børn [i institutionspleje](#) og [børn i familier, der modtager familiehjælp](#) og den [sammenfattende rapport](#), Defence for Children International, Terre des Hommes og dennes partnere.

¹⁹ [EU-strategi for børns rettigheder: børnevenlig udgave](#).

²⁰ [Report of the 2018 Day of General Discussion on Protecting and Empowering Children as Human Rights Defenders](#), Komitéen for Barnets Rettigheder, 2018, [Implementation Guide on the Rights of Child Human Rights Defenders](#), Child Rights Connect, 2020.

Selv om børn i de fleste EU-medlemsstater først får stemmeret, når de fylder 18, har de ret til at være aktive medlemmer af demokratiske samfund, og de kan være med til at forme, gennemføre og evaluere politiske prioriteter.

Der er gode eksempler på, hvordan man på forskellige forvaltningsniveauer og i offentlige myndigheder gør en indsats for, at børn kan deltage på en meningsfuld måde, som giver dem reel indflydelse på beslutninger i det offentlige liv²¹. På EU-plan kan nævnes EU's ungdomsdialog²² og Elev- og lærerhjørnet²³.

Ikke desto mindre er der **alt for mange børn, som føler, at der ikke bliver taget hensyn til dem i beslutningstagningen**²⁴. Blandt udfordringerne kan nævnes stereotyper og en opfattelse af, at det er vanskeligt og omkostningsfyldt at inddrage børn, fordi det kræver ressourcer og ekspertise. Navnlig kønstereotyper begrænser drenges og pigers ambitioner og skaber hindringer for deres deltagelse og valg i livet. Selv om de fleste børn ser ud til at være klar over deres rettigheder, mener kun hver fjerde, at deres rettigheder respekteres af samfundet generelt²⁵. Dette påvirker børns deltagelse negativt i skolen, i sportsaktiviteter, kulturelle og andre fritidsaktiviteter, i rets- og migrationssystemer, i sundhedsplejesektoren og i familielivet.

Det er derfor nødvendigt, at EU fremmer og forbedrer **børns deltagelse på en inkluderende og systematisk måde på lokalt, nationalt og europæisk plan**. Det skal ske via en ny **EU-platform for børns deltagelse**, som skal oprettes i samarbejde med Europa-Parlamentet og børnerettighedsorganisationer for at sikre, at børn inddrages bedre i beslutningstagningen. Konferencen om Europas fremtid er også en glimrende anledning til at få sætte handling bag ordene og lade børn deltage.

Kommissionen ønsker også at hjælpe børn, fagfolk, der arbejder med og for børn, medier, offentligheden, politikere og beslutningstagere med at skabe øget opmærksomhed om børns rettigheder og sikre børns ret til at blive hørt og taget med på råd. Den vil også fremme en meningsfuld og inklusiv deltagelse af børn i den politiske beslutningsproces i de europæiske institutioner og EU-agenturer, bl.a. ved at rette høringer specifikt mod børn, hvor det er relevant.

Vigtige tiltag for Europa-Kommissionen:

- at oprette en EU-platform for børns deltagelse i samarbejde med Europa-Parlamentet og børnerettighedsorganisationer for at forbinde gældende ordninger, der fremmer børns deltagelse, på lokalt, nationalt og europæisk plan, og inddrage børn i beslutningsprocessen på EU-plan
- at give børn mulighed for at blive aktive deltagere i den europæiske klimapagt ved hjælp af bidrag eller ved at blive ambassadører for pagten. Koalitionen "Education for Climate" vil gøre det lettere for børn at være med til at skabe forandring i forbindelse med gennemførelsen af klimapagten og den europæiske grønne pagt²⁶ ved at inddrage skoler i undervisningen om bæredygtigt klima, bæredygtig energi og bæredygtigt miljø
- at udvikle og fremme børnevenlige udgaver og formater af chartret om grundlæggende rettigheder og andre centrale EU-retsakter, som gøres elektronisk tilgængelige for alle

²¹ [Study on child participation in EU political and democratic life](#), Europa-Kommissionen, 2021 og [accessible version](#).

²² [EU's ungdomsdialog](#) (16-30-årige).

²³ [Elev- og lærerhjørnet](#).

²⁴ [Europe Kids Want survey, Sharing the view of children and young people across Europe](#), UNICEF og Eurochild, 2019.

²⁵ [Our Europe. Our Rights. Our Future](#), op.cit.

²⁶ [Den europæiske grønne pagt](#).

- at udvikle og fremme retningslinjer for brugen af børnevenligt sprog i dokumenter og på arrangementer og møder blandt interessenter, hvor også børn deltager
- at inddrage børn i Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheds (FRA) forum om grundlæggende rettigheder og konferencen om Europas fremtid
- at afholde høringer specifikt rettet mod børn om relevante kommende initiativer
- at styrke viden om og praksis vedrørende børns deltagelse blandt ansatte i Kommissionen og EU-agenturer, bl.a. om politikker til beskyttelse af børn.

Europa-Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- at tilvejebringe, styrke og sikre tilstrækkelige ressourcer til nye og eksisterende mekanismer på lokalt, regionalt og nationalt plan, der skal sikre børns deltagelse, bl.a. gennem Europarådets selvevalueringsværktøj for børns deltagelse²⁷
- at skabe øget opmærksomhed og viden om børns rettigheder, bl.a. blandt fagfolk, som arbejder med og for børn, ved hjælp af oplysningskampagner og uddannelse
- at styrke uddannelse i medborgerskab, ligestilling og deltagelse i de demokratiske processer i skolernes læseplaner på lokalt, regionalt, nationalt og europæisk plan
- at støtte skolerne i deres bestræbelser på at inddrage eleverne i skolens daglige liv og beslutningstagning.

2. Samfundsøkonomisk inklusion, sundhed og uddannelse: EU skal bekæmpe børnefattigdom og fremme inklusive og børnevenlige samfunds-, sundheds- og uddannelsessystemer.

"Jeg synes, at jeg indimellem føler en form for angst. Jeg vil gerne tale med en psykolog for at høre lidt om, hvordan man kan håndtere sådan noget." (Barn, Grækenland).

"Skolen giver en mulighed for at få indblik i resten af verden og tale med andre. Skolen er livet." (Barn, der søger asyl, Frankrig).

Alle børn har, lige fra de er helt små, ret til en anstændig levestandard og til lige muligheder. Det er vigtigt at styrke den socioøkonomiske inklusion af børn, hvis man skal forhindre, at fattigdom og dårlige kår går i arv fra generation til generation. Social beskyttelse og støtte til familier er i den forbindelse essentielt.

Alle børn har ret til den bedst mulige sundhedspleje og uddannelse, uanset hvilken baggrund de har, og hvor de bor. Faktum er imidlertid, at børn, som risikerer fattigdom og social udstødelse, har større risiko for at få problemer med at få adgang til grundlæggende ydelser, navnlig i landdistrikter, fjerntliggende egne og dårligt stillede områder.

Den europæiske søjle for sociale rettigheder²⁸ og Kommissionens henstilling fra 2013 "Investering i børn: Hvordan man bryder den onde cirkel for de socialt udsatte"²⁹ er stadig vigtige værktøjer i bestræbelserne på at mindske børnefattigdom og forbedre børns trivsel. EU's finansieringsinstrumenter er ligeledes vigtige for at støtte disse politiske målsætninger. I perioden 2021-2027 skal de medlemsstater, hvor andelen af børn, der risikerer fattigdom eller social udstødelse, er højere end EU-gennemsnittet (i 2017-2019), øremærke 5 % af midlerne fra Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) til bekæmpelse af børnefattigdom. De øvrige

²⁷ [Child Participation Assessment Tool](#), Europarådet.

²⁸ [De 20 principper i den europæiske søjle for sociale rettigheder](#).

²⁹ [Kommissionens henstilling om investering i børn: Hvordan man bryder den onde cirkel for de socialt udsatte](#) (2013/112/EU).

medlemsstater skal også afsætte passende midler. Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) skal bidrage til investeringer i infrastruktur, udstyr og adgang til generelle tjenester af høj kvalitet, idet der skal lægges særlig vægt på de fattigste regioner i EU, hvor de offentlige tjenester oftest er mindre udviklede. Genopretnings- og resiliensfaciliteten skal bidrage til at sikre en hurtig og inklusiv genopretning efter covid-19-pandemien, bl.a. ved at fremme politikker for børn og unge og styrke den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed.

2.1 Bekæmpelse af børnefattigdom og fremme af lige muligheder

På trods af et fald i de senere år levede 22,2 % af børnene i EU i 2019 med risiko for fattigdom eller social udstødelse. Alt efter hvilken medlemsstat, der er tale om, er risikoen for at havne i fattigdom³⁰ tre gange større for de børn, der vokser op med én forælder, i familier med tre eller flere børn, i landområder og de mest fjerntliggende områder i EU eller med en migrant- eller romabaggrund, end andre børn. Næsten halvdelen af de børn, hvis forældre har et lavt uddannelsesniveau, risikerede fattigdom eller social udstødelse sammenlignet med under 10 % af de børn, hvis forældre havde et højt uddannelsesniveau. Børn fra lavindkomstfamilier har større risiko for at vokse op i meget dårlige boligforhold eller overfyldte boliger og er mere udsatte for hjemløshed.

Dette fører til store forskelle på de muligheder, som børn har, hvilket er et problem for børn selv i lande, hvor fattigdom og social udstødelse³¹ er mindre udbredt. Børn fra dårligt stillede miljøer er mindre tilbøjelige til at klare sig godt i skolen, være ved godt helbred og realisere deres fulde potentiale senere i livet end deres jævnaldrende fra bedre stillede miljøer.

Alle børn, også dem med handicap og fra dårligt stillede grupper, har lige ret til at leve sammen med deres familie og i et fællesskab. Integrerede systemer til børns beskyttelse, herunder effektiv forebyggelse, tidlig indgriben og familiestøtte, bør sikre, at der for børn uden forældreomsorg eller med risiko for at miste den er de rette betingelser til at forhindre, at de bliver adskilt fra familien. Fattigdom bør aldrig være den eneste grund til at anbringe børn i pleje. Det skal sikres, at der sker en omlægning til pleje, der bygger på fællesskab og familiepleje af god kvalitet, samt at børn, der vokser fra plejebehovet, får støtte.

I handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder³² fastlægger Kommissionen et ambitiøst mål om at reducere antallet af mennesker i EU med risiko for fattigdom eller social udstødelse med mindst 15 millioner inden 2030, herunder mindst 5 millioner børn. Et af de vigtigste resultater er Kommissionens forslag til Rådets henstilling om oprettelse af en **europæisk børnegaranti**³³, som supplerer denne strategi og opfordrer til specifikke foranstaltninger for børn med risiko for fattigdom og social udstødelse. I forslaget henstilles det til medlemsstaterne, at de garanterer adgang for børn i nød til følgende centrale tjenester af ordentlig kvalitet: førskoleundervisning og børnepasning, uddannelse (herunder skolebaserede aktiviteter), sundhedspleje, ernæring og bolig.

Kommissionen følger som led i det **europæiske semester** med i, hvordan medlemsstaterne håndterer børnefattigdom eller social udelukkelse, og fremsætter om nødvendigt relevante landespecifikke henstillinger. Ifølge den styrkede ungdomsgaranti³⁴ skal alle unge, fra de er

---

³⁰ Kommissionens forslag til en fælles beskæftigelsesrapport 2021 [Kommissionens forslag til en fælles beskæftigelsesrapport](#), 2021.

³¹ [Combating child poverty: an issue of fundamental rights](#), FRA, 2018.

³² [Handlingsplan for den europæiske søjle for sociale rettigheder](#) (COM(2021) 102 final).

³³ Forslag til Rådets henstilling om oprettelse af en europæisk børnegaranti (COM(2021) 137).

³⁴ [Rådets henstilling om en bro til job — styrkelse af ungdomsgarantien](#), (2020/C 372/01).

fyldt 15 år, have et tilbud om beskæftigelse, uddannelse, praktik eller en læreplads inden for fire måneder efter, at de er blevet arbejdsløse eller har forladt det formelle uddannelsessystem.

Vigtige tiltag for Europa-Kommissionen:

- at indføre en **europæisk børnegaranti**
- at sikre komplementaritet med den **europæiske strategi for rettigheder for personer med handicap**³⁵ for at imødekomme behovene hos børn med handicap og give bedre adgang til almindelige tjenester og sikre uafhængighed.

Europa-Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- hurtigt i Rådet at få vedtaget Kommissionens forslag til Rådets henstilling om oprettelse af en europæisk børnegaranti og gennemføre dens bestemmelser
- at gennemføre den styrkede ungdomsgaranti og fremme inddragelsen af unge i ungdomsgarantiens tjenester.

2.2 Sikring af alle børns ret til sundhedspleje

Vaccination er det vigtigste middel til at forhindre alvorlige, smitsomme og til tider dødelige sygdomme, og det er et grundlæggende element i børneplejen. Takket være udbredt vaccination er kopper blevet udryddet, og der findes ikke længere polio i Europa. Der er dog stadig udbrud af sygdomme, som kunne forhindres ved hjælp af vaccine, fordi vaccinationsdækningen er utilstrækkelig. Covid-19-pandemien har også truet videreførelsen af vaccinationsprogrammer for børn i Europa. Europa-Kommissionen og EU-medlemsstaterne har et fælles mål om at bekæmpe desinformation, forbedre tilliden til vacciner og sikre lige adgang til vacciner for alle.

I 2020 blev over 15 500 børn og unge diagnosticeret med kræft i EU, og over 2 000 unge patienter mistede livet på grund af sygdommen. Kræft er den primære årsag til dødsfald som følge af sygdom efter etårsalderen. Op til 30 % af børn, der har haft kræft, dør med alvorlige langvarige mén, og antallet af børn, der overlever kræft, stiger fortsat.

Gennem en sund og aktiv livsstil i en ung alder, kan man mindske risikoen for kræft senere i livet. Med **den europæiske kræfthandlingsplan**³⁶ sættes der ind med tiltag til tidlig forebyggelse, og der iværksættes nye initiativer om kræft blandt børn for at hjælpe unge patienter med at komme sig og sikre en optimal livskvalitet. Børn, der er ramt af kræft, har ofte adgang til et begrænset antal godkendte behandlinger. Den reviderede forordning om lægemidler til pædiatrisk brug, som er et flagskibsinitiativ i lægemiddelstrategien for Europa³⁷, skal fremme målrettede lægemidler til børn, herunder pædiatrisk onkologi.

Barndommen spiller en vigtig rolle for, hvordan den fysiske og mentale sundhed bliver senere. Mentale sundhedsproblemer blandt børn er dog udbredte og kan nogle gange være forbundet med isolation, uddannelse, miljø, social inklusion, fattigdom og langvarig brug af digitale værktøjer. På verdensplan har næsten 20 % af børn mentale sundhedsproblemer, som, hvis de ikke behandles, påvirker deres udvikling, uddannelsesresultater og muligheder for at leve et meningsfuldt liv. Skolegangen anses for at være en af de afgørende faktorer for børns mentale sundhed³⁸. Det europæiske uddannelsesområde³⁹ vil også se på mental sundhed og

³⁵ Strategien for rettigheder for personer med handicap 2021-2030 (COM(2021) 101 final).

³⁶ [Meddelelse om den europæiske kræfthandlingsplan](#) (COM(2021) 44 final).

³⁷ [Meddelelse om en lægemiddelstrategi for Europa](#) (COM(2020) 761 final).

³⁸ [European Framework for Action on Mental Health and Wellbeing](#), Fælles tiltag om mental sundhed og trivsel 2013-2016.

trivsel i skolegangen. Deltagelse i kulturelle aktiviteter, tid i naturen og fysisk aktivitet kan have en positiv indvirkning på børns mentale sundhed⁴⁰ ved at opbygge selvværd, selvaccept, tillid og selvværd.

Migrantbørn har ofte mentale sundhedsproblemer som følge af situationer, de har oplevet i deres oprindelsesland, på migrationsruten eller i form af usikkerhed eller nedværdigende behandling i ankomstlandet. Det Europæiske Asylstøttekontors (EASO) netværk for sårbare fokuserer blandt andet på asylansøgers mentale sundhed. Andre grupper af børn, som f.eks. børn med handicap eller LGBTIQ-børn, har måske særlige behov med hensyn til mental og fysisk sundhed, som der skal tages hånd om på den rette måde.

En sund kost samt regelmæssig fysisk aktivitet **er afgørende for børns fulde fysiske og mentale udvikling.** Den dag i dag er der børn i EU, der lider sult, især børn af romaer og rejsende⁴¹, hvilket gør dem mere udsatte for sygdom og hindrer hjernen i at udvikle sig normalt. Hjemløse børn og migrantbørn, som bor i overfyldte eller dårlige modtagelsesfaciliteter, har lignende problemer.

På den anden side har den stigende mængde billig stærkt forarbejdet usunde fødevarer gennem de seneste 30-40 år ført til større overvægt og fedme. Hvert tredje barn i EU i alderen 6-9 år lider af overvægtig eller fedme. Dette kan øge risikoen for diabetes, kræft, hjerte-kar-sygdomme eller for tidlig død. Kommissionens tiltag omfatter skolemælk- og frugtordningen⁴² og EU's handlingsplan om fedme blandt børn 2014-2020⁴³, som vil blive evalueret med henblik på en opfølgning.

Kommissionen opfordrer i sin strategi fra jord til bord⁴⁴ fødevarerindustrien og detailsektoren til at gøre sunde og bæredygtige fødevarer mere tilgængelige og billigere. Kommissionen vil i den forbindelse foreslå en harmoniseret obligatorisk næringsdeklaration uden på pakken, der skal gøre det lettere at vælge sunde fødevarer på et velunderbygget grundlag, og fastlægge ernæringsmæssige sammensætninger, der skal begrænse promoveringen (via ernærings- eller sundhedsanprisninger) af fødevarer med et højt fedt-, sukker- eller saltindhold. Kampagnen HealthyLifestyle4All skal fremme en sund levevis for alle på tværs af generationer og sociale grupper, især børn.

Vigtige tiltag for Europa-Kommissionen:

- at fremskynde gennemførelsen af Rådets henstilling om at styrke EU-samarbejdet om sygdomme, der kan forebygges ved vaccination⁴⁵
- at stille oplysninger til rådighed og udveksle bedste praksis for at tackle børns mentale sundhedsproblemer via portalen for bedste praksis⁴⁶ og platformen for sundhedspolitik
- at revidere de relevante retsregler for EU's skoleordning for at sætte fornyet fokus på sunde og bæredygtige fødevarer
- at udvikle bedste praksis og en frivillig adfærdskodeks for at reducere den onlinemarkedsføring, der er rettet mod børn, af produkter med et højt sukker-, fedt- og

³⁹ [Rådets resolution om en strategiramme for det europæiske uddannelsessamarbejde på og uden for det europæiske uddannelsesområde \(2021-2030\)](#) (2021/C 66/01).

⁴⁰ [What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being?](#), WHO, 2019.

⁴¹ [Roma and Travellers in six countries](#), FRA, 2020.

⁴² [Skolemælk- og frugtordningen](#), Europa-Kommissionen.

⁴³ [EU's handlingsplan om fedme blandt børn \(2014-2020\)](#), Europa-Kommissionen.

⁴⁴ [Jord til bord-strategien](#) (COM(2020) 381 final).

⁴⁵ [Rådets henstilling om et styrket samarbejde mod sygdomme, der kan forebygges ved vaccination](#) 2018/C 466/01.

⁴⁶ [Best Practice Portal, Public Health](#), Europa-Kommissionen.

saltindhold som led i det fælles tiltag om gennemførelse af valideret bedste praksis på ernæringsområdet.

Europa-Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- at gøre børn til en prioriteret målgruppe i deres nationale strategier for mental sundhed
- at opbygge netværk med familier, skoler, unge og andre interessenter og institutioner, der beskæftiger sig med børns mentale sundhed.

2.3 Opbygning af inklusiv kvalitetsuddannelse

Alle børn har ret til at udvikle deres vigtigste kompetencer og talenter fra den tidlige barndom og gennem hele deres skole- og erhvervsuddannelsesforløb, også i uformelle læringsmiljøer. **Der bør være garanti for adgang til en inklusiv, ikkeadskilt uddannelse af ordentlig kvalitet**, bl.a. ved **en ikkediskriminerende behandling** uanset race, etnisk oprindelse, religion, tro, handicap, nationalitet, opholdsstatus, køn og seksuel orientering.

Førskoleundervisning og børnepasning er særlig gavnlig for børns kognitive, sproglige og sociale udvikling. Både benchmarkene for uddannelse (ET2020)⁴⁷ og Barcelonamålene⁴⁸ for børns deltagelse i førskoleundervisning og børnepasning er blevet opfyldt på EU-plan, dog med store forskelle medlemsstaterne imellem.

Andelen af børn, der er tilmeldt førskoleundervisning og børnepasning, er langt lavere blandt børn med handicap, børn fra dårligt stillede grupper, børn med indvandrerbaggrund og romabørn, selv om de er blandt de børn, der ville have størst nytte af at deltage. Landene har målrettede foranstaltninger, der skal fremme adgangen til førskoleundervisning og børnepasning for børn, der lever i fattigdom, men kun få har støtteforanstaltninger, der er rettet mod børn med indvandrerbaggrund eller børn fra regionale eller etniske minoriteter⁴⁹. Det er især problematisk for børn med indvandrerbaggrund, fordi de rent sprogligt ville have særlig stor gavn af at deltage i førskoleundervisning og børnepasning. Kommissionen vil foreslå en revision af Barcelonamålene for at fremme en yderligere harmonisering blandt medlemsstaterne af børns deltagelse i førskoleundervisning og børnepasning⁵⁰.

En inklusiv skoleuddannelse betyder, at der skal være meningsfuld indlæring i forskellige miljøer. Kommissionen vil til det formål fremsætte forslag til støtte for online- og fjernundervisning på primær- og sekundærtrinet, som skal fremme udviklingen af en mere fleksibel og inklusiv uddannelse gennem en blanding af forskellige indlæringsmiljøer (skole og fjernundervisning) og undervisningsværktøjer (digitale, herunder online, og ikkedigitale), idet der skal tages hensyn til de særlige problemer, som gør sig gældende for dårligt stillede grupper og samfund.

På trods af fremskridt i den senere tid er der stadig 10 % af de unge i EU, der forlader uddannelsessystemet for tidligt (og over 60 % blandt unge romaer), og kun 83 % har afsluttet en uddannelse på sekundærtrinet (kun 28 % blandt romaer). Blandt romabørn på primærtrinet går 44 % i adskilte primærskoler, hvilket undergraver deres chancer for at klare sig i de

⁴⁷ [Det europæiske politiske samarbejde \(ET2020-rammen\)](#), Uddannelse og erhvervsuddannelse, Europa-Kommissionen.

⁴⁸ [Barcelonamålene om udvikling af børnepasningsfaciliteter for små børn med henblik på at øge kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet, skabe en balance mellem arbejdsliv og privatliv for arbejdende forældre samt en bæredygtig og inkluderende vækst i Europa \("Barcelonamålene"\)](#), Europa-Kommissionen, 2018.

⁴⁹ [Key data on early childhood education and care in Europe - 2019 Edition](#), Eurydice, 2019.

⁵⁰ [Meddelelse om strategi for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020-2025](#) (COM/2020/152 final).

efterfølgende uddannelsesfaser⁵¹. Børn med handicap forlader skolen tidligt, og færre studerende med et handicap fuldender en universitetsuddannelse (forskel på 14,4 procentpoint). Der er en vedvarende kønsforskel, idet flere drenge end piger går ud af skolen tidligt. Det fremgår af resultaterne for 2018 fra programmet for international elevevaluering (PISA) under Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD)⁵², at hver femte unge europæer har utilstrækkelige læsefærdigheder og matematik- eller naturvidenskabelige færdigheder. For at bremse denne udvikling og hjælpe alle studerende til at få afsluttet deres uddannelse på sekundærtrinet vil Kommissionen fremsætte en henstilling om nye veje til en vellykket skolegang med fokus på dårligt stillede elever.

Erhvervsrettet uddannelse (VET) kan give de studerende en passende blanding af færdigheder og vigtige kompetencer, så de kan trives på et arbejdsmarked og i et samfund, der udvikler sig, og det kan fremme inklusion og lige muligheder.

Vigtige tiltag for Europa-Kommissionen:

- at foreslå en revision af Barcelonamålene i 2022 for at fremme en yderligere harmonisering blandt medlemsstaterne af børns deltagelse i førskoleundervisning og børnepasning
- at foreslå en henstilling fra Rådet om online- og fjernundervisning på primær- og sekundærtrinet
- at foreslå et nyt initiativ "Pathways to School Success", som også skal bidrage til at fjerne forbindelsen mellem uddannelsesmæssige resultater og opnåelse af social, økonomisk og kulturel status
- at nedsætte en ekspertgruppe, som skal skabe gode indlæringsmiljøer for grupper, der er i fare for ikke at opnå tilstrækkeligt gode resultater, og fremme trivsel i skolen
- at hjælpe medlemsstaterne med at gennemføre Rådets henstilling fra 2020 om erhvervsrettet uddannelse med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed
- at fremme den værktøjskasse, der skal sikre inklusion i førskoleundervisning og børnepasning⁵³.

Europa-Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- at arbejde på at nå de mål, der er foreslået inden for det europæiske uddannelsesområde
- at fortsætte den fulde gennemførelse af alle relevante tiltag, der er anbefalet i handlingsplanen om integration og inklusion 2021-2024⁵⁴ på uddannelsesområdet, i tæt samarbejde med Europa-Kommissionen.

3. Bekæmpelse af vold mod børn og sikring af, at børn beskyttes: EU skal hjælpe børn til at vokse op uden vold

"Det, at vi bor på en institution, siger absolut intet andet om os, end at vi allerede har været ude for noget i vores liv." (Barn, Slovenien).

⁵¹ [Analytisk dokument, der ledsager EU's strategiske ramme for romaer, SWD \(2020\) 530 final, Annex 2 – Baselines for EU headline indicators](#), Europa-Kommissionen.

⁵² PISA 2018-resultater [What School Life Means for Students' Lives](#), OECD. Gennemsnit i OECD-lande.

⁵³ [Toolkit for inclusion in early childhood education and care](#), Europa-Kommissionen, 2020.

⁵⁴ [Handlingsplan om integration og inklusion 2021-2027](#) (COM(2020) 758 final).

"Jeg ville ønske, at der ikke var så mange konflikter og spændinger i min familie." (Barn, Grækenland).

Vold mod børn i alle tænkelige former er udbredt. Børn kan være ofre for vold, vidner til vold og udøvere af vold — det kan være i deres eget hjem, i skolen, i forbindelse med fritidsaktiviteter, i retssystemet, offline såvel som online.

Det skønnes, at halvdelen af alle børn i verden udsættes for en eller anden form for vold hvert år. Næsten tre fjerdedele af verdens børn i alderen 2-4 år udsættes regelmæssigt for fysisk afstraffelse og/eller psykisk vold af forældre eller plejere⁵⁵. I Europa bliver hvert femte barn offer for eller anden form for seksuel vold⁵⁶, mens børn tegner sig for næsten en fjerdedel af de personer, der udsættes for menneskehandel i EU — størstedelen er piger, der sælges med henblik på seksuel udnyttelse⁵⁷. Over 200 millioner kvinder og piger på verdensplan har overlevet kønslig lemlæstelse⁵⁸, heraf over 600 000 i EU⁵⁹. 62 % af interkønnede,⁶⁰ som har undergået et kirurgisk indgreb, har oplyst, at hverken de eller deres forældre gav et fuldt ud informeret samtykke, inden der blev iværksat en lægebehandling eller et indgreb for at ændre deres køns karakteristika⁶¹.

Covid-19-pandemien har ført til en stigning i visse former for vold, bl.a. vold i hjemmet, og klage- og indberetningsmekanismerne skal tilpasses de nye omstændigheder. Det er nødvendigt at forbedre kapaciteten og adgangen til telefonrådgivning for børn (116 111) og hotlinen for forsvundne børn (116 000).

Når børn udsættes for vold, påvirker det i høj grad deres fysiske, psykologiske og følelsesmæssige udvikling. Det kan påvirke deres evne til at gå i skole, interagere socialt og trives. Det kan føre til mentale sundhedsproblemer, kroniske sygdomme, selvskadende adfærd og endda selvmord. Børn i sårbare situationer kan blive særligt påvirket.

Vold i skoler og blandt jævnaldrende er almindeligt. Ifølge PISA-resultaterne fra 2018 oplyste 23 % af eleverne, at de blev mobbet i skolen (fysisk, verbalt eller af venner) mindst et par gange om måneden. En nyere LGBTI-undersøgelse foretaget af Agenturet for Grundlæggende Rettigheder viser, at 51 % af 15-17-årige oplever chikane i skolen.

I 2019 udgjorde børn 12 % af migranterne på verdensplan (eller 33 millioner). Migrantbørn, herunder flygtningebørn, udsættes ofte for risikoen for at blive misbrugt og har lidt under ekstreme former for vold — krig, voldelige konflikter, udnyttelse, menneskehandel, fysisk, psykisk og seksuelt misbrug — før og/eller efter deres ankomst til EU⁶². Børn kan forsvinde eller bliver adskilt fra deres familie. Risiciene stiger, hvis børn rejser alene eller er nødt til at dele overfyldte faciliteter med voksne fremmede. Det faktum, at migrantbørn eller børn med migrantbaggrund er særligt sårbare, betyder, at der er brug for ekstra og målrettet beskyttelse og støtte. Det gælder også dem uden for EU, f.eks. de næsten 30 000 børn, herunder børn af

⁵⁵ [Global status report on preventing violence against children](#), UNICEF/WHO, 2020.

⁵⁶ [One in Five campaign](#), Europarådet.

⁵⁷ [Tredje rapport om de fremskridt, der er gjort med bekæmpelsen af menneskehandel \(2020\), i overensstemmelse med artikel 20 i direktiv 2011/36/EU om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel og beskyttelse af ofrene herfor \(COM\(2020\) 661 final\) SWD\(2020\) 226 final](#).

⁵⁸ [Female Genital mutilation/cutting: a global concern](#), UNICEF, 2016.

⁵⁹ [FGM in Europe](#). End FGM.

⁶⁰ Interkønnede er personer: der er født med køns karakteristika, som ikke passer til den typiske definition af mænd eller kvinder [Strategi for ligestilling af LGBTIQ-personer](#).

⁶¹ [A long way to go for LGBTI equality](#), FRA, 2020.

⁶² [Meddelelse om beskyttelse af migrantbørn](#) (COM(2017) 211 final).

fremmedkrigere, der skønnes at bo i Al Hol-lejren i Syrien, og som lider af konfliktraumer og lever under ekstremt vanskelige vilkår⁶³.

Kommissionen vil tage fat på problemet med vold mod børn og støtte medlemsstaterne i deres indsats for at bekæmpe vold, herunder kønsbaseret vold, mod alle børn. Den vil derfor fortsat støtte medlemsstaterne og følge gennemførelsen af de tiltag, der er identificeret i meddelelsen fra 2017 om beskyttelse af migrantbørn⁶⁴.

Kommissionen vil også samarbejde med alle interessenter for at skabe opmærksomhed om alle former for vold for at sikre en effektiv børnevenlig forebyggelse af vold samt beskyttelse af og støtte til børn, der har været ofre for eller vidner til vold. Der vil fortsat blive finansieret projekter til fordel for børns beskyttelse via programmet for medborgerskab, ligestilling, rettigheder og værdier⁶⁵.

Kommissionen vil søge at afhjælpe manglen på sammenlignelige, alders- og kønsopdelte data om vold mod børn på nationalt og europæisk plan og om nødvendigt trække på ekspertisen i Agenturet for Grundlæggende Rettigheder.

Denne strategi skal supplere og om nødvendigt styrke de tiltag, der er planlagt som led i den nye EU-strategi om bekæmpelse af menneskehandel, samt EU-strategien om en mere effektiv bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn⁶⁶. I den forbindelse ser Kommissionen også på mulighederne for at etablere et europæisk center for forebyggelse og bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn, der skal samarbejde med virksomheder og retshåndhævende organer om at identificere ofre og bringe gerningsmænd for retten.

Fremme af integrerede systemer til børns beskyttelse er uløseligt forbundet med forebyggelse af og beskyttelse mod vold. Alle relevante myndigheder og tjenester bør med barnet i centrum samarbejde om at beskytte og hjælpe børn til barnets bedste. Kommissionen vil støtte oprettelsen af børnehuse (*Barnahus*)⁶⁷ i EU. Der skal være særligt fokus på forebyggende foranstaltninger, bl.a. hjælp til familier.

Vigtige tiltag for Europa-Kommissionen:

- at fremsætte et lovgivningsforslag om bekæmpelse af kønsbaseret vold mod kvinder og vold i hjemmet og støtte EU's endelige tiltrædelse af Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet
- at fremsætte en henstilling om forebyggelse af skadevoldende praksis mod kvinder og piger, herunder kønslemlæstelse
- at fremlægge et initiativ, der har til formål at støtte udviklingen og forbedringen af integrerede systemer til børns beskyttelse, og som skal opmuntre alle relevante myndigheder og tjenester til at arbejde bedre sammen i et system, hvor barnet sættes i centrum
- at støtte udvekslingen af god praksis for, hvordan der sættes en stopper for, at interkønnede børn og unge underkastes kirurgiske indgreb og lægebehandlinger, der ikke er livsvigtige, for at få dem til at passe til den typiske definition af mænd og kvinder, uden at de selv eller deres forældre har givet et fuldt ud informeret samtykke (kønslemlæstelse af interkønnede).

⁶³ [Protect the rights of children of foreign fighters stranded in Syria and Iraq](#). UNICEF, 2019.

⁶⁴ [Meddelelse om beskyttelse af migrantbørn, op.cit.](#)

⁶⁵ Programmet for medborgerskab, ligestilling, rettigheder og værdier (2021-2027), Den Europæiske Union.

⁶⁶ [EU-strategi for en mere effektiv bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn](#) (COM(2020) 607).

⁶⁷ [Barnahus](#).

Europa-Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- at oplyse om og investere i kapacitetsopbygning og foranstaltninger til i) en mere effektiv forebyggelse af vold og ii) beskyttelse af ofre og vidner, herunder i form af de nødvendige garantier for mistænkte eller tiltalte børn
- at sikre tilstrækkelig støtte til børn med særlige problemer, som udsættes for vold, samt til bekæmpelse af vold i skolen
- at vedtage lovgivning, der forbyder korporlig afstraffelse i enhver sammenhæng, hvor en sådan lovgivning endnu ikke findes, og arbejde på at få korporlig afstraffelse udryddet
- at forbedre de nationale systemer til børns beskyttelse, især:
  - ✓ at oprette (hvis den endnu ikke findes) og forbedre telefonrådgivningstjenesten for børn (116 111) og hotlinen for forsvundne børn (116 000)⁶⁸, bl.a. ved hjælp af finansiering og kapacitetsopbygning
  - ✓ at fremme nationale strategier og programmer for at fremskynde afinstitutionaliseringen og omlægningen til gode familie- og lokalsamfundsbaseerede plejetjenester, bl.a. med tilstrækkeligt fokus på at forberede børnene på tiden efter plejen, også for uledsagede migrantbørn.

4. Børnevenlig retspleje: Et EU, hvor retssystemet værner om børns rettigheder og behov

"[Børnevenlig retspleje er...] når et barn er i et system, hvor det beskyttes/lyttes til/er sikkert".
(Pige, 17 år, Rumænien).

Børn kan være ofre, vidner, mistænkt eller tiltalt for en forbrydelse, eller de kan være part i retssager — i civil-, straffe- eller forvaltningsretlige sager. Under alle omstændigheder **skal børn kunne føle sig godt tilpas og trygge for reelt at kunne deltage og blive hørt. Retssager** skal tilpasses deres alder og behov, alle deres rettigheder skal respekteres⁶⁹, og hensynet til barnets tarv skal komme i første række. EU har allerede ydet en betydelig indsats på dette område, og inden for rammerne af Europarådet er der blevet fastsat standarder⁷⁰, men de nationale retssystemer skal være bedre rustet til at imødekomme børns behov og respektere deres rettigheder. Fagfolk er ikke altid tilstrækkeligt uddannet til at interagere med børn på en alderssvarende måde, herunder når de kommunikerer om udfaldet af en sag, og til at respektere barnets tarv. Børns ret til at blive hørt respekteres ikke altid, og der er ikke altid indført mekanismer til at undgå gentagne høringer af børn eller bevisoptagelser⁷¹.

Børn har vanskeligt ved at få adgang til domstolsprøvelse og effektive retsmidler, når deres rettigheder er blevet krænket, både på europæisk og internationalt plan. Sårbare børn udsættes ofte for forskellige og indbyrdes forbundne former for forskelsbehandling. Børn med handicap oplever vanskeligheder på grund af begrænset adgang til retssystemer og retssager, og de mangler tilgængelige oplysninger om rettigheder og retsmidler. Indsamlingen af oplysninger om børn, der er involveret i retssager, herunder i forbindelse med specialretter, bør forbedres.

⁶⁸ Kommissionens beslutning om at reservere medlemsstaternes nummerserie, der begynder med "116", til harmoniserede numre på harmoniserede tjenester af samfundsmæssig betydning, (2007/116/EF), efterfølgende ændret, og direktivet om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation, 2018/1972/EU, artikel 96 - Hotline for forsvundne børn og telefonrådgivning for børn.

⁶⁹ [Rapporter om børn og retspleje](#), FRA.

⁷⁰ [Child friendly justice Guidelines](#), Europarådet.

⁷¹ [EU's resultatavle for retlige anliggender](#), børnevenlig retspleje.

Covid-19-pandemien har forværret de problemer, der er forbundet med børn og retspleje. Nogle retssager er blevet standset eller forsinket, og retten til at besøge fængslede familiemedlemmer er blevet påvirket.

Børn kommer i kontakt med det civile retssystem, hvis deres forældre bliver separeret eller skilt, eller hvis børnene adopteres eller anbringes i pleje. Den materielle familieret henhører under national kompetence. I grænseoverskridende sager er Bruxelles IIa-forordningen (omarbejdningen fra 2019) eller forordningen om underholdspligt og et tættere retligt samarbejde af afgørende betydning for at beskytte børns rettigheder og sikre deres adgang til domstolsprøvelse. Selv om unødvendig familieadskillelse bør undgås, bør det ved enhver afgørelse om anbringelse af et barn i pleje sikres, at barnets rettigheder respekteres⁷². Hvis domstole eller nationale myndigheder er bekendt med, at barnet har en tæt tilknytning til en anden medlemsstat, bør der så tidligt som muligt overvejes passende foranstaltninger til at sikre disse rettigheder.

I 2022 vil Kommissionen ajourføre vejledningen i god praksis for anvendelsen af Bruxelles IIa-forordningen (omarbejdning). Der er særlige udfordringer forbundet med grænseoverskridende situationer — herunder for familier, hvor forældrene er skilt eller separeret, og for regnbuefamilier.

I 2020 var en tredjedel af det samlede antal asylansøgere børn⁷³. Princippet om barnets tarv skal komme i første række i forbindelse med alle foranstaltninger og afgørelser vedrørende migrantbørn. På trods af de fremskridt der hidtil er gjort, herunder med hensyn til gennemførelsen af meddelelsen fra 2017 om beskyttelse af migrantbørn, får børn fortsat ikke altid alderssvarende oplysninger om retssager eller effektiv vejledning og støtte i forbindelse med asyl- eller tilbagesendelsesprocedurer. I pagten om migration og asyl betones behovet for både at indføre og styrke EU-retlige garantier og beskyttelsesstandarder for migrantbørn. Når de nye regler er vedtaget, vil de fremskynde udpegelsen af repræsentanter for uledsagede børn og sikre, at der er ressourcer til at støtte deres særlige behov, herunder i forbindelse med deres overgang til voksenlivet og en selvstændig tilværelse. Børn vil altid få tilbudt passende indkvartering og bistand, herunder juridisk bistand, under hele proceduren. De nye regler vil også styrke solidariteten mellem medlemsstaterne, når der skal sikres fuld beskyttelse af uledsagede børn.

Selv i dag findes der statsløse børn i Europa. Nogle har været det siden fødslen, men ofte skyldes det migration. Hvis man ikke har noget statsborgerskab, er det vanskeligt at få adgang til visse grundlæggende tjenester såsom sundhedspleje og uddannelse, og det kan føre til situationer med vold og udnyttelse.

Når **børn er ofre for kriminalitet** anmeldes det meget ofte ikke på grund af ofrenes alder, deres manglende kendskab til deres rettigheder og mangel på tilgængelige anmeldelses- og støttetjenester, hvor der tages hensyn til ofrenes alder og køn. Der er særlige udfordringer forbundet med at finde frem til ofre for visse forbrydelser såsom menneskehandel eller seksuelt misbrug som fremhævet i EU-strategien for ofres rettigheder⁷⁴.

I FN's globale undersøgelse fra 2019 om børn, der er berøvet deres frihed⁷⁵, fremhæves det, at for mange børn, der har handlet i strid med loven eller er underlagt migrations- og asylprocedurer, fortsat er berøvet deres frihed. De nationale myndigheder, herunder i EU's

---

⁷² Dette indebærer overholdelse af børns ret til, hvis det er relevant, at opretholde kontakt med deres forældre eller andre slægtninge i overensstemmelse med artikel 9 i børnekonventionen.

⁷³ Asyl- og førstegangsyasylansøgere efter statsborgerskab [[migr_asyappctza](#)], Eurostat, 2020.

⁷⁴ [EU-strategi for ofres rettigheder \(2020-2025\)](#) (COM(2020) 258 final).

⁷⁵ [UN Global Study on Children Deprived of Liberty](#), Manfred Nowak, 2019.

medlemsstater, skal i overensstemmelse med gældende EU-ret stille **anvendelige og effektive ikkefrihedsberøvende foranstaltninger** til rådighed og øge anvendelsen heraf og sikre, at frihedsberøvelse kun anvendes som en sidste udvej og i det kortest mulige tidsrum. Når forældre fængsles, bør politikker og praksisser, der tager hensyn til deres børns rettigheder, også fremmes. En fuldstændig og korrekt gennemførelse og anvendelse i praksis af direktivet om retssikkerhedsgarantier⁷⁶ vil sikre bedre beskyttelse af børn, der er mistænkte eller tiltalte i straffesager.

Vigtige tiltag for Europa-Kommissionen:

- at fremsætte et forslag i 2022 om et horisontalt lovgivningsinitiativ, der skal støtte gensidig anerkendelse af forældreskab mellem medlemsstaterne
- at bidrage til uddannelse af retsvæsenets aktører i børns rettigheder og børnevenlig retspleje i overensstemmelse med strategien for uddannelse af retsvæsenets aktører i EU 2021-2024⁷⁷ og gennem Det Europæiske Netværk for Uddannelse af Dommere og Anklagere (EJTN)⁷⁸, programmet for retlige anliggender og programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier samt den europæiske uddannelsesplatform på den europæiske e-justiceportal⁷⁹
- at styrke gennemførelsen af retningslinjerne fra 2010 om børnevenlig retspleje sammen med Europarådet
- at yde målrettet finansiel støtte til transnationale og innovative projekter til beskyttelse af migrantbørn under den nye Asyl-, Migrations- og Integrationsfond (AMIF)⁸⁰
- at støtte medlemsstaterne i udviklingen af effektive og brugbare alternativer til frihedsberøvelse af børn i forbindelse med migrationsprocedurer.

Europa-Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- at yde bistand til udbydere af juridisk uddannelse og alle relevante faglige organisationer for at sikre, at de i forbindelse med deres aktiviteter også ser på børns rettigheder og børnevenlige og lettilgængelige retssystemer. Med henblik herpå bør medlemsstaterne afsætte de nødvendige ressourcer til ovennævnte kapacitetsopbyggende aktiviteter og drage fordel af FRA's støtte til at styrke kapaciteten inden for områder såsom børnevenlig retspleje og migrantbørn
- at udvikle solide alternativer til retssager fra alternativer til frihedsberøvelse til anvendelse af genoprettende retfærdighed og mægling på det civilretlige område
- at gennemføre Europarådets henstilling om børn med fængslede forældre⁸¹
- at styrke værgemålsordninger for alle uledsagede børn, bl.a. ved at deltage i de aktiviteter, som European Guardianship Network står bag⁸²
- at fremme og sikre universel, gratis og øjeblikkelig adgang til fødselsregistrering og -attester for alle børn. Derudover bør frontlinjemedarbejderes kapacitet til at behandle problemer relateret til statsløshed og nationalitet i forbindelse med migration øges

⁷⁶ [Direktiv \(EU\) 2016/800 om retssikkerhedsgarantier for børn, der er mistænkte eller tiltalte i straffesager](#)

⁷⁷ [Strategi for uddannelse af retsvæsenets aktører i EU 2021-2024](#) (COM(2020) 713 final).

⁷⁸ [Det Europæiske Netværk for Uddannelse af Dommere og Anklagere](#).

⁷⁹ [E-justiceportalen](#), den europæiske uddannelsesplatform for retsvæsenets aktører.

⁸⁰ Forventes vedtaget i slutningen af juni/begyndelsen af juli 2021.

⁸¹ [Recommendation concerning children with imprisoned parents](#), Europarådet, CM/Rec(2018)5.

⁸² [European Guardianship Network](#).

- at styrke samarbejdet i sager med grænseoverskridende virkninger for at sikre fuld overholdelse af børns rettigheder.

5. Digital- og informationssamfundet: Et EU, hvor børn kan færdes sikkert i det digitale miljø og udnytte dets muligheder

"Jeg havde ikke en computer, der var ikke internetdækning i min landsby, og jeg havde ingen data. (...) Jeg har ikke kunnet komme på internettet i de seneste tre måneder og har været nødt til at gå om." (Pige, 15 år, Spanien).

Udviklingen af det digitale miljø og anvendelsen af nye teknologier har ført til mange muligheder. Fra en tidlig alder leger, skaber, lærer, interagerer og udtrykker børn sig på nettet og online. Digitale teknologier gør det muligt for børn at være en del af globale bevægelser og være aktive borgere. Som digitalt indfødte er de bedre rustet til at trives i stadigt mere digitaliserede uddannelsessystemer og fremtidige arbejdsmarkedssystemer. Brugen af digitale værktøjer kan hjælpe børn med handicap med at lære, skabe kontakt til andre, kommunikere og deltage i fritidsaktiviteter online, forudsat at de er tilgængelige.

Børns aktivitet på internettet øger imidlertid deres eksponering for skadeligt eller ulovligt indhold såsom seksuelt misbrug eller udnyttelse af børn, pornografi og indhold, der er uegnet for børn, sexting, hadefuld tale eller mis- og desinformation på grund af manglen på effektive forældrekontrol- og alderskontrollsystemer. Deres brug af internettet indebærer også risici for skadelig og ulovlig kontakt, f.eks. onlinegroaming og seksuelle tilbud, cybermobning eller misbrug og chikane på internettet. Næsten en tredjedel af pigerne og 20 % af drengene blev eksponeret for foruroligende indhold en gang om måneden i det forløbne år, og børn fra mindretal støder oftere på chokerende indhold på internettet⁸³. 15 % af de adspurgte 15-17-årige LGBTI-personer har været udsat for chikane på internettet på grund af deres seksuelle orientering⁸⁴. Flere og flere menneskehandlere bruger internetplatforme til at finde ofre og udnytte dem, og børn er en særlig sårbar målgruppe⁸⁵.

Som led i EU-strategien om en mere effektiv bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn⁸⁶ har Kommissionen fremsat et foreløbigt forslag, der skal gøre det muligt for informations- og kommunikationsteknologivirksomheder (IKT-virksomheder) at fortsætte med frivilligt at indberette seksuelt misbrug af børn til myndighederne, i det omfang en sådan praksis er lovlig, og den opfordrer medlovgiverne til hurtigt at nå til enighed om vedtagelsen heraf. På længere sigt agter Kommissionen at fremsætte et lovforslag med henblik på effektivt at bekæmpe seksuelt misbrug af børn online.

At børn i overdreven grad eksponeres for skærme og onlineaktiviteter er et problem for deres sundhed og mentale trivsel, idet dette fører til øget stress, opmærksomhedsforstyrrelser, synsproblemer og manglende fysisk aktivitet og sport.

Covid-19-pandemien har medført, at børn bruger betydeligt længere tid online som følge af, at undervisning og det kulturelle og sociale liv nu finder sted online. Dette har ført til flere risici på internettet og øget de digitale uligheder. Et ud af ti børn har angivet, at de under nedlukningen i foråret ikke deltog i onlineaktiviteter, og at de sjældent var i kontakt med

⁸³ ["Our Europe. Our Rights. Our Future"](#), *op.cit.*

⁸⁴ [A long way to go for LGBTI equality](#), FRA, 2020.

⁸⁵ [Tredje rapport om de fremskridt, der er gjort i bekæmpelsen af menneskehandel](#) (COM(2020) 661 final og SWD(2020) 226 final) og [The challenges of countering human trafficking in the digital era](#), Europol, 2020.

⁸⁶ [EU-strategi om en mere effektiv bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn](#), *op.cit.*

deres lærere⁸⁷. For et betydeligt antal børn i EU er det fortsat en udfordring at få adgang til internettet. Adgangen er 20 % højere for husstande med høj indkomst og markant lavere i landdistrikter⁸⁸. I sin nylige meddelelse om Europas digitale årti bebudede Kommissionen ambitiøse konnektivitetsmål for alle husstande i Europa⁸⁹.

EU har udarbejdet retlige instrumenter og politiske initiativer for at tage hensyn til børns rettigheder i det digitale miljø⁹⁰. Disse bør om nødvendigt tilpasses og ajourføres, efterhånden som der opstår nye trusler eller i takt med, at udviklingen og teknologien ændrer sig. Det reviderede direktiv om audiovisuelle medietjenester har styrket beskyttelsen af børn mod skadeligt indhold og underlødige kommerciel kommunikation. Den nylige retsakt om digitale tjenester⁹¹ indeholder forslag om due diligence-forpligtelser for tjenesteydere for at garantere brugernes, også børns, sikkerhed online. Med adfærdskodeksen om desinformation⁹² vil der blive etableret en samreguleringsordning, der er skræddersyet til at tackle de risici, der er forbundet med udbredelsen af desinformation. Med den nye handlingsplan for digital uddannelse (2021-2027)⁹³ fremmes digitale færdigheder med henblik på at bekæmpe desinformation, og uddannelse er en central del af denne indsats. På internationalt plan er der netop blevet udsendt en vejledning om fortolkningen af børns rettigheder i det digitale miljø⁹⁴.

Med hensyn til reglerne om databeskyttelse og privatlivets fred opfordrer børn virksomhederne til at udvikle forståelige politikker for beskyttelse af privatlivets fred for digitale tjenester og applikationer og udtrykker ønske om at blive inddraget i udformningen og udviklingen af nye digitale produkter, som de vil benytte. Kommissionen er parat til at støtte disse bestræbelser, navnlig gennem "Youth Pledge for a Better Internet"⁹⁵ og "Youth Call for Action"⁹⁶.

Kommissionen vil fortsat yde støtte gennem det digitale program til centrene for sikkert internet og Better Internet for Kids-plattformen⁹⁷ for at øge bevidstheden om og opbygge kapaciteten inden for områderne cybermobning, genkendelse af mis- og desinformation og fremme af sund og ansvarlig adfærd på internettet. Det kommende Pathways to School Success-initiativ⁹⁸ vil fremme forebyggelse af cybermobning. Gennem programmet

---

⁸⁷ [How families handled emergency remote schooling during the COVID-19 lockdown in spring 2020](#), 2020, JRC.

⁸⁸ Eurostat. Undersøgelse af husstandes og enkeltpersoners brug af IKT [[isoc i, ci in h](#)], 2019.

⁸⁹ [Meddelelse fra Kommissionen: "2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade"](#) (COM(2021) 118 final).

⁹⁰ [Direktiv 2011/93/EU om bekæmpelse af seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi, rammeafgørelse 2008/913/JHA om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad, direktiv \(EU\) 2018/1808 om audiovisuelle medietjenester, forordning \(EU\) 2016/679 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger, direktiv 2005/29/EF om urimelig handelspraksis, meddelelse om bekæmpelse af desinformation på internettet: en europæisk tilgang](#) (COM(2018) 236) og [europæisk strategi for et bedre internet for børn](#) (COM(2012) 196).

⁹¹ [Kommissionens forslag til forordning om et indre marked for digitale tjenester \(retsakt om digitale tjenester\)](#) (COM(2020) 825 final).

⁹² Adfærdskodeksen om desinformation indeholder en række tilsagn, som store onlineplatforme og erhvervsorganisationer, der repræsenterer reklamebranchen og annoncører, har undertegnet for at begrænse virkningen af desinformation på internettet. Underskriverne af kodeksen vil blive bedt om at styrke den, når Kommissionen har offentliggjort en vejledning i foråret 2021.

⁹³ [Handlingsplan for digital uddannelse 2021-2027](#) (COM(2020) 624).

⁹⁴ [General Comment No. 25 \(2021\) on Rights of children in relation to the digital environment](#), FN's Komité for Barnets Rettigheder.

⁹⁵ [Youth Pledge for a Better Internet](#).

⁹⁶ [Youth Call for Action](#).

⁹⁷ [Better internet for kids](#).

⁹⁸ Bebudet i [meddelelsen om etablering af det europæiske uddannelsesområde inden 2025](#) (COM(2020) 625 final).

Erasmus+⁹⁹ vil der blive finansieret initiativer, der skal støtte alle børns tilegnelse af digitale færdigheder.

Kunstig intelligens har og vil få stor indvirkning på børn og deres rettigheder¹⁰⁰, f.eks. inden for uddannelse, fritid og sundhedspleje. Det kan dog også indebære visse risici i forbindelse med privatlivets fred, sikkerhed og tryghed. Med Kommissionens kommende forslag om en horisontal retlig ramme for kunstig intelligens vil brugen af højrisiko-AI-systemer, der udgør en betydelig risiko for grundlæggende rettigheder, herunder for børn, blive kortlagt.

Vigtige tiltag for Europa-Kommissionen:

- at vedtage en ajourført strategi i 2022 for et bedre internet for børn
- at skabe og fremme en børnestyret proces med henblik på at udvikle en række principper, der skal fremmes og overholdes af erhvervslivet¹⁰¹
- at fremme udviklingen og anvendelsen af tilgængelig IKT og hjælpemiddelteknologier for børn med handicap såsom talegenkendelse, tekster for hørehæmmede og andre teknologier¹⁰², herunder i forbindelse med Kommissionens konferencer og arrangementer
- at sikre en fuld gennemførelse af den europæiske retsakt om tilgængelighed¹⁰³
- at intensivere kampen mod alle former for seksuelt misbrug af børn på internettet, f.eks. ved at fremsætte den nødvendige lovgivning, herunder forpligtelser for relevante udbydere af onlinetjenester til at opdage og indberette allerede kendt materiale om seksuelt misbrug af børn online.

Europa-Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til:

- at sikre effektiv lige adgang til digitale værktøjer og højhastighedsinternetforbindelser, digitale færdigheder og tilgængeligt undervisningsmateriale, undervisningsværktøjer osv. på internettet for alle børn
- at støtte udviklingen af børns grundlæggende digitale færdigheder gennem den digitale kompetenceramme for borgerne¹⁰⁴
- at støtte mediekendskabstiltag som led i uddannelser med henblik på at udvikle børns evne til kritisk at vurdere indhold på internettet og opdage desinformation og materiale med misbrug
- at yde bistand til og fremme arbejdet i centrene for sikkert internet, der medfinansieres af EU, og hjælpe telefoniske hjælpetjenester og hotlines for børn med at udvikle kommunikationskanaler på internettet
- at tilskynde børn og især piger til søge ind på uddannelser inden for naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM) og nedbryde kønsstereotyper på dette område for at sikre lige muligheder på det digitale arbejdsmarked.

Europa-Kommissionen opfordrer IKT-virksomhederne til:

⁹⁹ [Erasmus+-programmet](#).

¹⁰⁰ [Draft Policy Guidance on AI for Children](#), UNICEF, 2020.

¹⁰¹ På grundlag af det kommende forslag om en række digitale principper som bebudet i meddelelsen om det digitale årti.

¹⁰² Harmoniserede europæiske standarder, [Accessibility requirement for ICT products and services](#), ETSI, 2018.

¹⁰³ [Direktiv \(EU\) 2019/882 om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester](#).

¹⁰⁴ [Digital Competence Framework 2.0](#), EU Science Hub, Europa-Kommissionen.

- at sikre, at digitale produkter og tjenester tager hensyn til børns rettigheder, herunder privatlivets fred, beskyttelse af personoplysninger og adgang til alderssvarende indhold gennem design og som standard, herunder for børn med handicap
- at udstyre børn og forældre med passende værktøjer til at kontrollere børnenes tid og adfærd bag skærmen og beskytte dem mod virkningerne af overforbrug og afhængighed af onlineprodukter
- at styrke foranstaltninger til bekæmpelse af skadeligt indhold og underlødige kommerciel kommunikation, f.eks. ved hjælp af lette muligheder for indberetning og blokering eller effektive værktøjer til alderskontrol
- at fortsætte deres bestræbelser på at opdage, indberette og fjerne ulovligt onlineindhold, herunder seksuelt misbrug af børn, fra deres platforme og tjenester, i det omfang en sådan praksis er lovlig.

6. Den globale dimension: EU skal støtte og beskytte børn og styrke deres indflydelse på globalt plan, herunder under kriser og konflikter.

"EU har styrken til at forene mange af verdens lande for at fremme fred, samarbejde og lighed mellem mennesker, og EU finansierer projekter for organisationer, der arbejder for at beskytte børns rettigheder". (Barn, Albanien).

"Man skal langt ned i minesakten med et reb, hente det, man har fået besked på, og så op igen. Jeg blev næsten kvalt nede i minerne, fordi der ikke var nok ilt." (Dreng, 11 år, Tanzania).

EU's tilsagn om at fremme, beskytte, overholde og respektere børns rettigheder er en global forpligtelse. Ved hjælp af denne strategi sigter EU også mod at styrke sin position som en vigtig global aktør i denne henseende. EU spiller allerede en førende rolle med hensyn til at beskytte og støtte børn på verdensplan ved at sikre bedre adgang til uddannelse, tjenesteydelser og sundhed og ved at beskytte mod alle former for vold, misbrug og vanrøgt, herunder i en humanitær sammenhæng.

Trods betydelige fremskridt i de seneste årtier **udsættes alt for mange børn på verdensplan stadig for eller risikerer at blive udsat for krænkelse af menneskerettighederne, humanitære kriser, miljø- og klimakriser, manglende adgang til uddannelse, fejlnæring, fattigdom, ulighed og udstødelse.** Situationen for piger er særligt vanskelig. De udsættes fortsat for forskelsbehandling og kønsbestemt vold, herunder børneægteskaber, tidlige ægteskaber og tvangsægteskaber, og for kvindelig kønslemlæstelse fra de er kun fire år gamle.

Næsten to tredjedele af alle børn i verden bor i et land, der er ramt af konflikter. En ud af seks heraf bor inden for 50 km fra et konfliktområde¹⁰⁵. Dette er ikke kun en trussel mod børns fysiske og mentale sundhed, men hindrer dem ofte også i at få en uddannelse¹⁰⁶ og har en negativ indvirkning på deres fremtidsmuligheder og på mulighederne i de lokalsamfund, de kommer fra.

Børn rekrutteres og indsættes også i væbnede konflikter. Det påvirker i alvorlig grad deres fysiske, psykologiske og følelsesmæssige trivsel, at de deltager i konflikter. Børnesoldater, både piger og drenge, er ofte ofre for seksuel vold, og dette anvendes alt for ofte som krigsvåben.

¹⁰⁵ [Children affected by armed conflict, 1990-2019](#), Peace Research Institute Oslo, Conflict trends, 2020.

¹⁰⁶ [Inter-agency Network for Education in Emergencies](#), 2020.

Det anslås, at 5,2 millioner børn¹⁰⁷ under fem år dør hvert år, hovedsageligt af årsager, der kan forebygges og behandles, og som ofte skyldes fattigdom, social udstødelse, forskelsbehandling, kønsnormer og forsømmelse af grundlæggende menneskerettigheder. Covid-19-pandemien og klimaændringerne har yderligere forværret de eksisterende former for diskrimination af børn og øget risikoen for, at børn og familier i hele verden havner i sårbare situationer. Da pandemien var på sit højeste, kunne omkring 1,6 milliarder børn på verdensplan ikke gå i skole¹⁰⁸.

EU's indsats vedrørende den eksterne dimension vil være i overensstemmelse med de forpligtelser, der er fastsat inden for rammerne af EU's handlingsplan vedrørende menneskerettigheder og demokrati 2020-2024¹⁰⁹ og støttet af målrettede tiltag, der indgår i andre relevante initiativer såsom retningslinjerne for fremme og beskyttelse af børns rettigheder¹¹⁰, retningslinjer om børn i væbnede konflikter¹¹¹, EU's kønshandlingsplan for EU's optræden udadtil (2021-2025)¹¹² og værktøjskassen vedrørende børns rettigheder¹¹³.

I alle sammenhænge vil EU fortsat bidrage til, at der tilvejebringes sikker og inkluderende uddannelse af høj kvalitet, social beskyttelse, sundhedsydelse, ernæring, rent drikkevand, boliger, ren indendørs luft og passende sanitære faciliteter. EU's **udviklingspolitikker** har navnlig til formål i) at fremme universel sygesikring for at sikre adgang til væsentlige tjenesteydelser for mødre, nyfødte, børn og unge, herunder mentale sundhedstjenester og psykosocial støtte, ii) at fremme de fødevarer-systemer, der producerer næringsrige, sikre, økonomisk overkommelige og bæredygtige fødevarer, som opfylder børns behov og rettigheder, og iii) at investere yderligere i udviklingen af tilgængelige uddannelsessystemer af høj kvalitet, herunder førskoleundervisning, grundskoleundervisning og ungdomsuddannelser. Desuden vil der blive ydet finansiel støtte for at sikre adgang til økonomisk overkommelig og bæredygtig konnektivitet for skoler samt inddragelse af digitale færdigheder i skolernes læseplaner og lærernes uddannelse.

I forbindelse med **humanitære kriser** vil EU fortsat støtte børn ved at anvende en behovsbaseret tilgang i overensstemmelse med de humanitære principper og sikre, at støtten ydes under hensyntagen til køn og alder. EU vil fortsat lægge vægt på at beskytte børn, på at bekæmpe alle former for vold mod børn samt på at stille mentale sundhedstjenester og psykosocial støtte til rådighed. Desuden er det af stor betydning, at der fortsat er adgang til sikker og inkluderende uddannelse af høj kvalitet, idet det giver børn og unge grundlæggende færdigheder, beskyttelse og en følelse af normalitet, bidrager til fred og er et middel til reintegration og bedre modstandsdygtighed.

I alt udsættes 152 mio. børn (9,6 % af alle børn på verdensplan) for **børnearbejde**. 73 mio. heraf udfører farligt arbejde, der kan skade deres sundhed, sikkerhed og udvikling¹¹⁴. I Kommissionens politiske retningslinjer blev der bebudet en nultolerancetilgang over for **børnearbejde**, hvilket således bidrager til den globale indsats inden for rammerne af FN's internationale år for afskaffelse af børnearbejde i 2021¹¹⁵. EU-handlingsplanen om

---

¹⁰⁷ [Children: improving survival and well-being](#), Verdenssundhedsorganisationen, 2019.

¹⁰⁸ [Policy Brief: Education during COVID-19 and beyond](#), De Forenede Nationer, august 2020.

¹⁰⁹ Fælles meddelelse om en [EU-handlingsplan om menneskerettigheder og demokrati 2020-2024](#) (JOIN(2020) 5 final).

¹¹⁰ [Retningslinjer for fremme og beskyttelse af børns rettigheder](#), 2017.

¹¹¹ [EU's retningslinjer om børn i væbnede konflikter](#), 2008.

¹¹² [EU's kønshandlingsplan for EU's optræden udadtil](#) (2021-2025).

¹¹³ [Child Rights Toolkit. Integrating Child Rights in Development Cooperation](#).

¹¹⁴ [Global estimates of child labour](#), Den Internationale Arbejdsorganisation, 2017.

¹¹⁵ [Den Internationale Arbejdsorganisation](#).

menneskerettigheder og demokrati¹¹⁶ omfatter også et tiltag, der har til formål i væsentlig grad at mindske den globale forekomst af børnearbejde i overensstemmelse med den dato i 2025, som FN har fastsat som frist for, hvornår børnearbejde skal være afskaffet fuldstændig på verdensplan. Dette vil omfatte støtte til gratis og lettilgængelig obligatorisk skolegang for børn, indtil de når mindstealderen for arbejde, samt udvidelse af sociale velfærdsprogrammer, der skal hjælpe familier ud af fattigdom.

EU's handels- og investeringsaftaler samt den generelle præferenceordning (GSP) har spillet en vigtig rolle med hensyn til at fremme respekten for de grundlæggende menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder som afspejlet i Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO) grundlæggende konventioner. Der vil blive givet særlig prioritet til gennemførelsen af disse forpligtelser, herunder indsatsen mod børnearbejde. EU vil insistere på, at tredjelande regelmæssigt ajourfører nationale lister over risikoerhverv, som aldrig må udføres af børn. EU vil også optrappe indsatsen for at sikre, at der ikke finder børnearbejde sted i forsyningskæderne i EU's virksomheder, navnlig ved at fremme bæredygtig virksomhedsledelse.

I overensstemmelse med handlingsplanen om menneskerettigheder og demokrati vil EU øge sine bestræbelser på at sikre, at **børn deltager på en meningsfuld måde**, på at forebygge, bekæmpe og sætte ind over for enhver form for vold mod børn, herunder kønsbestemt vold, og på at udrydde tidlige ægteskaber, tvangsægteskaber og børneargteskaber, kvindelig kønslemlæstelse, handel med børn, smugling, tiggeri, (seksuel) udnyttelse og vanrøgt. Arbejdet med at forebygge og sætte en stopper for alvorlige krænkelse af børn, der er berørt af væbnede konflikter, vil også blive intensiveret, herunder gennem aktiviteter, der skal fremme overholdelsen af den humanitære folkeret. Handlingsplanen støtter også partnerlandene i opbygningen og **styrkelsen af børnevenlige retssystemer og systemer til børns beskyttelse**, herunder for migrant- og flygtningebørn, fordrevne børn og børn, der tilhører et mindretal, navnlig romaer. EU vil fortsat yde støtte til genbosætning af børn og andre sårbare personer med behov for international beskyttelse i EU. EU vil støtte foranstaltninger, der skal komme problemet med gadebørn til livs, samt investere i udviklingen af alternativ pleje af god kvalitet og i omlægningen fra institutionspleje til familiepleje og pleje i lokalmiljøet af høj kvalitet for børn uden forældreomsorg og børn med handicap.

EU vil fortsat inddrage børns rettigheder i den politiske dialog med partnerlande, navnlig i forbindelse med tiltrædelsesforhandlingerne og stabiliserings- og associeringsprocessen. EU vil også fremme foranstaltninger til bekæmpelse af vold og diskrimination, navnlig vold mod og diskrimination af sårbare børn, bl.a. gennem støtte til civilsamfundsorganisationer. EU vil støtte overvågningen og indsamlingen af opdelte data om situationen for børn i regionen og fortsat aflægge rapport herom i landerapporternes årlige udvidelsespakke.

For at nå disse mål vil EU koordinere anvendelsen af alle sine disponible udgiftsprogrammer under den flerårige finansielle ramme for 2021-2027, navnlig instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde (NDICI), instrumentet til førtiltrædelsesbistand III (IPA III) og instrumentet for humanitær bistand.

EU vil også fremme tiltag inden for rammerne af multilaterale og regionale menneskerettighedsfora og støtte- og oplysningskampagner samt i samarbejde med civilsamfundet, børn og unge, nationale menneskerettighedsinstitutioner, den akademiske verden, erhvervslivet og andre relevante interessenter.

---

¹¹⁶ [EU-handlingsplan om menneskerettigheder og demokrati 2020-2024](#), *op.cit.*

Vigtige tiltag for Europa-Kommissionen:

- at afsætte 10 % af den samlede finansiering under NDICI i Afrika syd for Sahara, Asien og Stillehavsområdet samt Nord-, Syd- og Mellemamerika og Caribien til uddannelse
- fortsat at afsætte 10 % af midlerne til humanitær bistand til uddannelse i nødsituationer og langvarige kriser og fremme tilslutningen til erklæringen om sikre skoler
- at arbejde hen imod at sikre, at der ikke indgår børnearbejde i EU-virksomhedernes forsyningskæder, navnlig ved hjælp af et lovgivningsinitiativ om bæredygtig virksomhedsledelse
- at fremme og yde teknisk bistand for at styrke arbejdstilsynssystemerne til overvågning og håndhævelse af lovgivningen om børnearbejde
- at yde teknisk bistand inden for rammerne af Team Europe til partnerlandenes forvaltninger gennem dets programmer og faciliteter såsom SOCIEUX+, instrumentet til teknisk bistand og informationsudveksling (TAIEX) og TWINNING-programmerne
- at udarbejde en handlingsplan for unge senest i 2022 for at fremme unges og børns indflydelse og deltagelse
- at udpege kontaktpunkter for unge og styrke EU-delegationernes kapacitet til at beskytte børn.

7. Inddragelse af børns perspektiver i alle EU-tiltag

For at nå de mål, der er fastsat i strategien, vil Kommissionen sikre, at børns rettigheder integreres i alle relevante politikker, lovgivning og finansieringsprogrammer¹¹⁷. Dette vil indgå i bestræbelserne på at skabe en **børnevenlig kultur i EU's politikudformning** og blive støttet gennem uddannelse til og større kapacitet blandt EU's ansatte og øget intern koordinering gennem Kommissionens koordinator for børns rettigheder og dennes team. Der vil blive udarbejdet en tjekliste til integration af børns rettigheder.

Der er behov for pålidelige og sammenlignelige data for at udvikle evidensbaserede politikker. Kommissionen vil opfordre FRA til at fortsætte med at yde teknisk bistand og metodologisk støtte til medlemsstaterne vedrørende bl.a. udarbejdelse og gennemførelse af dataindsamling. Derudover vil data fra Eurostat og data genereret af andre EU-agenturer i højere grad blive opdelt efter alder og køn, og der vil blive forsket i specifikke tematiske områder, der er omfattet af denne strategi. Dette vil ske gennem rammeprogrammet for forskning og innovation, Horisont Europa (2021-2027)¹¹⁸.

Strategien vil også bidrage til integration og koordinering af initiativer på nationalt plan og blandt de vigtigste interessenter for at sikre en bedre gennemførelse af gældende retlige forpligtelser på EU-plan og internationalt plan. Med henblik herpå vil Kommissionen inden udgangen af 2021 også oprette et **EU-netværk for børns rettigheder**. På grundlag af arbejdet i den eksisterende uformelle ekspertgruppe vedrørende børns rettigheder¹¹⁹ vil netværket styrke dialogen og den gensidige læring mellem EU og medlemsstaterne om børns rettigheder og støtte gennemførelsen, overvågningen og evalueringen af strategien. Netværket kommer til at bestå af nationale repræsentanter og vil i forbindelse med visse af dets aktiviteter inddrage bl.a. internationale og ikkestatslige organisationer, repræsentanter for lokale og regionale myndigheder og børn. Kommissionen vil også arbejde tættere sammen

¹¹⁷ Se bilag 2.

¹¹⁸ [Horisont Europa](#).

¹¹⁹ [Uformel ekspertgruppe vedrørende børns rettigheder](#), Europa-Kommissionen.

med regionale og lokale myndigheder og med andre relevante institutioner, regionale og internationale organisationer, civilsamfundet og ombudsmænd for børn.

Denne strategi bør sammenholdes med strategien til styrkelse af anvendelsen af chartret om grundlæggende rettigheder i EU og handlingsplanen for europæisk demokrati. Den supplerer målrettede bestræbelser på at gøre EU's rettigheder og værdier mere håndgribelige på områder såsom¹²⁰ beskyttelse af migrantbørn, ligestilling og inklusion, ligestilling mellem mænd og kvinder, antiracisme og pluralisme, unionsborgeres rettigheder, ofres rettigheder, bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn, sociale rettigheder og inklusiv uddannelse¹²¹. Den er også i overensstemmelse med prioriteterne i EU-handlingsplanen om menneskerettigheder og demokrati¹²².

7.1 EU-midlernes bidrag til strategiens gennemførelse

EU-finansiering er afgørende for at støtte gennemførelsen af EU's politikker i medlemsstaterne. Med denne strategi vil Kommissionen støtte medlemsstaterne i at gøre bedst mulig brug af EU-midler i deres initiativer til at beskytte og opfylde børns rettigheder. Den bør også bidrage til, at der tages hensyn til børns rettigheder i budgettet, og vise, hvordan anvendelsen af EU-budgettet på dette område kan overvåges, således at midlerne kanaliseres derhen, hvor behovet er størst. Medlemsstaterne bør prioritere finansieringen af børns rettigheder i EU's finansieringsprogrammer i overensstemmelse med de behov, der er konstateret på nationalt og regionalt plan. Under den flerårige finansielle ramme for 2021-2027,

støtter Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) investeringer i udvikling af menneskelig kapacitet og infrastruktur, udstyr og adgang til tjenester inden for uddannelse, beskæftigelse, boliger, sociale forhold, sundhed og børnepasning samt omlægningen fra institutionspleje til familiepleje og pleje i lokalmiljøet.

I medlemsstater, hvor andelen af børn, der risikerer fattigdom eller social udstødelse, ligger over EU-gennemsnittet (i 2017-2019), skal der øremærkes 5 % af ESF+ til bekæmpelse af børnefattigdom, mens der i andre medlemsstater skal afsættes et passende beløb. I programmeringsperioden 2021-2027 bør medlemsstaterne opfylde en række grundforudsætninger, der kan være tæt forbundet med foranstaltninger vedrørende børns rettigheder. Dette omfatter politikrammer inden for fattigdomsbekæmpelse, inklusion af romaer og overholdelse af handicapkonventionen og af chartret. Den nye AMIF vil styrke beskyttelsen af uledsagede migrantbørn ved at anerkende, at de har specifikke behov for modtagelse, indkvartering og andre særlige behov, og sikre, at der er finansiell støtte og

---

¹²⁰ [Meddelelse om beskyttelse af migrantbørn](#) (COM(2017) 211 final), [meddelelse om strategi for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020-2025](#) (COM(2020) 152 final), [meddelelse om EU's strategiske ramme for romaernes ligestilling, integration og deltagelse](#), (COM(2020) 620 final) og [Rådets henstilling om romaernes ligestilling, inklusion og deltagelse](#) (2021/C 93/01), [meddelelse om en strategi for ligestilling af LGBTIQ-personer 2020-2025](#) (COM(2020) 698 final), [handlingsplan om integration og inklusion 2021-2027](#), (COM(2020) 758 final) og strategi for rettigheder for personer med handicap, [meddelelse om en EU-handlingsplan mod racisme 2020-2025](#) (COM(2020) 565 final), den kommende strategi for bekæmpelse af antisemitisme, der er planlagt til 2021, [rapport om unionsborgerskab 2020 — Styrkelse af borgerne og beskyttelse af deres rettigheder](#) (COM(2020) 730 final), [EU-strategi for ofres rettigheder \(2020-2025\)](#) (COM(2020) 258) og [EU-strategi om en mere effektiv bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn](#) (COM(2020) 607).

¹²¹ [Kommissionens henstilling — Investering i børn: Hvordan man bryder den onde cirkel for de socialt udsatte](#) (2013/112/EU), [den europæiske søjle for sociale rettigheder](#), [handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder](#) (COM(2021) 102 final), forslag til Rådets henstilling om oprettelse af en europæisk børnegaranti (COM(2021) 137), [meddelelse om etablering af det europæiske uddannelsesområde inden 2025](#) (COM(2020) 625 final) og [handlingsplan for digital uddannelse 2021-2027](#) (COM(2020) 624).

¹²² [EU-handlingsplan om menneskerettigheder og demokrati 2020-2024](#) (JOIN(2020) 5 final).

incitamentet til at indfri disse med en medfinansieringssats på op til 75 %, som kan forhøjes til 90 % for projekter, der gennemføres inden for rammerne af specifikke tiltag.

Andre EU-fonde og -programmer kan anvendes til at virkeliggøre børns rettigheder, herunder programmet for retlige anliggender, programmet for borgere, lighed, rettigheder og værdier, Erasmus+, Horisont 2020, det digitale program, genopretnings- og resiliensfaciliteten, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), REACT-EU og InvestEU. Desuden kan der med instrumentet for teknisk støtte ydes teknisk bistand til medlemsstaterne efter anmodning herom med henblik på at udvikle kapacitetsopbyggende tiltag.

Medlemsstaterne opfordres til at sikre en koordineret tilgang på nationalt, makroregionalt¹²³, regionalt og lokalt niveau i programmeringen og anvendelsen af EU-midler og til at inddrage lokale og regionale myndigheder, civilsamfundsorganisationer, herunder organisationer, der arbejder med og for børn, samt arbejdsmarkedets parter og andre repræsentanter for erhvervslivet i forberedelsen, revisionen, gennemførelsen og overvågningen af programmerne for EU-midlerne for perioden 2021-2027.

Strategien sætter også ind over for uligheder, der er øget som følge af covid-19-krisen, og som har ramt sårbare børn uforholdsmæssigt hårdt. Som led i dette arbejde vil Kommissionen tilskynde medlemsstaterne til fuldt ud at udnytte de muligheder, som NextGenerationEU giver for at afbøde krisens uforholdsmæssigt store virkninger, og den vil hjælpe medlemsstaterne med at integrere børns rettigheder i udformningen og gennemførelsen af reformer gennem instrumentet for teknisk støtte.

Hvis der skal gøres reelle fremskridt på stedet, skal denne strategi suppleres af **forpligtelser og investeringer på nationalt plan**. Kommissionen opfordrer EU-medlemsstaterne til at udvikle robuste og evidensbaserede nationale strategier for børns rettigheder, hvis sådanne endnu ikke foreligger, i samarbejde med alle relevante interessenter, herunder børn, og i synergi med andre relevante nationale strategier og planer. Den opfordrer også medlemsstaterne til at ratificere alle valgfrie protokoller til børnekonventionen og handicapkonventionen og til at tage behørigt hensyn til de afsluttende bemærkninger fra FN's Komité for Barnets Rettigheder¹²⁴ og FN's Komité for Rettigheder for Personer med Handicap¹²⁵. Kommissionen opfordrer også medlemsstaterne til at støtte alle de foranstaltninger, der anbefales i denne strategi, gennem passende finansielle midler, herunder EU-finansiering.

Konklusion

Europa-Kommissionen er fast besluttet på at støtte børns udfoldelse af deres potentiale som engagerede og ansvarlige borgere. For at dette kan blive til virkelighed, skal deltagelsen i det demokratiske liv begynde allerede i barndommen. Alle børn har ret til at udtrykke deres synspunkter om forhold, der vedrører dem, og til, at der tages hensyn til disse synspunkter. For at sætte dem i stand til at deltage aktivt er vi også nødt til at bekæmpe fattigdom, ulighed og forskelsbehandling for at bryde den onde cirkel og forhindre, at problemerne går i arv fra generation til generation.

---

¹²³ [Makroregional strategi](#), Europa-Kommissionen.

¹²⁴ [FN's Komité for Barnets Rettigheder](#), afsluttende bemærkninger.

¹²⁵ [FN's Komité for Rettigheder for Personer med Handicap](#), afsluttende bemærkninger.

Denne strategi er i kraft af sin udformning inkluderende, og den vil blive gennemført på inkluderende vis. Kommissionen vil overvåge gennemførelsen af strategien på EU-plan og nationalt plan og aflægge rapport om fremskridtene på det årlige europæiske forum for børns rettigheder. Børn vil blive inddraget i overvågningen og evalueringen, navnlig gennem den fremtidige platform for børns deltagelse. Strategiens tiltag vil om nødvendigt blive tilpasset.

Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet og Rådet til at godkende strategien og arbejde sammen om dens gennemførelse. Kommissionen opfordrer Regionsudvalget og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg til at fremme dialogen med lokale og regionale myndigheder og civilsamfundet.

Vi har alle et ansvar for at lytte til børn og skride til handling nu. Som et medlem af Eurochild Children's Council formulerede det: "*Handlinger siger mere end ord*".